

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 P 216551 24 Rev
Sarajevo, 6.6.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Snježane Malešević, kao predsjednice vijeća, Fatime Imamović i Zlate Džafić, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A. Č. iz Lj., ..., koga zastupa punomoćnik Ivan Herceg, advokat iz Ljubuškog, Ulica Vukovarska broj 22, protiv tuženog Croatia osiguranje d.d. Mostar, sa sjedištem u Mostaru, Ulica Kardinala Stepinca bb, koga zastupaju punomoćnici Vjekoslav Gašpar i Željko Dodig, zaposlenici tuženog, radi isplate naknade iz osiguranja, v.s. 8.936,54 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 216551 21 Gž od 18.9.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 6.6.2024. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se dopušta, usvaja, drugostepena presuda preinačava tako da se žalba tuženog odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Nalaže se tuženom da tužitelju nadoknadi troškove sastava revizije u iznosu od 631,80 KM u roku od 30 dana koji počinje teći prvog dana nakon dostave prepisa presude tuženom.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 P 216551 20 P od 24.8.2021. godine tuženom je naloženo da isplati tužitelju ugovorenu sumu u iznosu od 8.936,54 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 14.6.2019. godine, kao dana saznanja tuženog za štetu do isplate, te da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 1.868,80 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 216551 21 Gž od 18.9.2023. godine žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena na način da je odbijen zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 8.936,54 KM sa zakonskim zateznim kamata i troškovima postupka. Tužitelju je naloženo da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 360,00 KM.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj pozivom na odredbu iz člana 237. stav 3. Zakona o parničnom postupku navodeći da odluka u ovom sporu zavisi od rješenja pravnih pitanja važnih za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni:

- Tumačenje i domašaj odredbe člana 918. Zakona o obligacionim odnosima, odnosno da li u smislu te odredbe je ništava odredba uslova za osiguranje automobilske kasko (koji čini sastavni dio ugovora o osiguranju), koja predviđa gubitak prava na naknadu iz osiguranja ako se saobraćajna nezgoda nakon koje

oštećeno vozilo nije u voznom stanju, ne prijavi policiji neposredno nakon nastanka nezgode?,

- U kojoj mjeri su uslovi osiguranja osiguravajućih društava podložni ocjeni suda u pogledu primjene odredbe člana 143. Zakona o obligacionim odnosima, a u svjetlu činjeničnog utvrđenja sudova da u konkretnom slučaju tužitelj gubi prava iz osiguranja, jer nakon nezgode u kojoj oštećeno vozilo nije bilo u voznom stanju, nezgodu nije prijavio policiji, iako je za dovođenje vozila u vozno stanje bilo dovoljno samo promijeniti jedan pneumatik/felgu? Konkretnije da li je odredba uslova osiguranja koja predviđa gubitak prava, ako nakon nezgode u kojoj oštećeno vozilo nije bilo u voznom stanju, osiguranik nezgodu nije prijavio policiji, protivna samom cilju zaključenog ugovora, odnosno nepravilna ili pretjerano stroga prema osiguraniku, a pogotovo u svjetlu utvrđene činjenice da je za dovođenje vozila u vozno stanje bilo dovoljno samo promijeniti jedan pneumatik (gumu s felgom)“?

Kao razlog važnosti ovih pravnih pitanja za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, revident nalazi u tome da je stav iz drugostepene odluke suprotan sudskoj praksi Vrhovnog suda Federacije BiH, odlukama tog suda broj 070-0-Rev-08-001332 od 17.12.2009. godine i broj 17 0 Ps 042499 15 Rev od 24.7.2018. godine.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Za dopuštenost revizije povodom naznačenih pravnih pitanja ispunjen je pravni razlog važnosti tih pitanja za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni iz razloga što je o tim pravnim pitanjima revizijski sud već zauzeo pravno shvatanje u odlukama ovog suda na koje se revident poziva. Zbog toga je ovaj sud ispitao pobijanu presudu u smislu odredbe iz člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP-a) i odlučio:

Revizija je osnovana.

Sporno u revizijskoj fazi postupka jeste da li tužitelju pripada pravo na isplatu osigurane sume u iznosu od 8.936,54 KM na osnovu ugovora o kasko osiguranju zaključenog policom osiguranja automobilskog kaska broj 0100001755 od 25.2.2019. godine zbog štete na osiguranom vozilu.

U postupku je utvrđeno da je tužitelj vlasnik putničkog vozila VW Passat 2.0 TDI registarske oznake ... za čiji račun je, ugovaratelj osiguranja Ž. M., zaključio ugovor o kasko osiguranju tog vozila prihvatom ponude osiguravatelja – tuženog, da je premija osiguranja plaćena u punom iznosu prilikom zaključenja ugovora, sa trajanjem osiguranja od 25.2.2019. do 25.2.2020. godine, da se dana 11.6.2019. godine dogodila saobraćajna nezgoda u Kutini, R Hrvatska, u kojoj je učestvovalo osigurano vozilo, kojim je upravljao Ž. M. i pokušao izbjeći vozilo koje ga je preticalo na način da je vozilom „bježao“ u desno, udario u ivičnjak od čega je na vozilu nastala materijalna šteta, da vozilo u tom trenutku nije bilo u voznom stanju prema nalazu vještaka, da vozač vozila Ž. M. nije o nezgodi obavijestio policiju, nego je sam izmijenio prednji desni pneumatik (gumu i felgu), a da su bili ispravni uređaji za upravljanje, kočnice, svjetla, žmigavci i sirena, da se vozilom bezbjedno doveo u Ljubuški

¹ Službene novine F BiH broj 53/03,73/05,19/06 i 98/15

i prijavio štetu tuženom, da je visina štete na vozilu prema ovlaštenom serviseru 8.936,54 KM, da su tužitelju prilikom zaključenja ugovora o osiguranju uručeni Uslovi za osiguranje automobilske kasko, zajedno sa policom osiguranja, koji čine sastavni dio ugovora i koji u članu 26. pod naslovom isključenje obaveze Croatie određuju da Croatia ne naknađuje štete koje nisu prijavljene policiji neposredno nakon saznanja o štetnom događaju, a odnose se, između ostalog, na saobraćajne nezgode nakon koje vozilo nije u voznom stanju (član 6. tačka 24. Uslova za osiguranje).

Prvostepeni sud, na osnovu takvih utvrđenja, zaključuje da tuženi nije oslobođen obaveze naknade štete po polici kasko osiguranja jer se vozilo moglo dovesti u vozno stanje bez veće popravke jer takva oštećenja koja bi ga činila nepokretnim, nisu evidentirana kod tuženog.

Drugostepeni sud zaključuje, nakon utvrđenja činjenica saslušanjem vještaka na raspravi, da je na predmetnom vozilu nastala veća materijalna šteta i da nije bilo nakon nezgode u voznom stanju, što isključuje obavezu tuženog na isplatu štete. Pri tome se poziva na odredbu člana 142. stav 3., člana 902. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima² (dalje ZOO), te člana 9. tačka 56. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja u BiH³.

Po ocjeni revizijskog suda, drugostepeni sud je pogriješio kada je izveo zaključak da nepoštivanje navedenih odredaba ima za posljedicu gubitak prava iz osiguranja.

S tim u vezi revident osnovano razlog pogrešne primjene materijalnog prava zasniva na tvrdnji da drugostepeni sud u konkretnom slučaju nije primijenio odredbe člana 143. i 918. ZOO, kao i odredbe Uslova osiguranja tuženog.

Prema odredbi člana 143. stav 2. ZOO sud može odbiti primjenu pojedinih odredbi općih uslova koje lišavaju drugu stranu prava da stavi prigovore, ili koje su inače nepravične ili pretjerano stroge prema njoj.

Odredbom člana 918. ZOO propisano je da su ništave odredbe ugovora koje predviđaju gubitak prava na naknadu ili svotu osiguranja, ako osiguranik poslije nastupanja osiguranog slučaja ne izvrši neku od propisanih ili ugovorenih obaveza.

Odredbom člana 6. tačka 24. Uslova za osiguranje automobilske kasko propisano je da Croatia ne naknađuje štete koje nisu prijavljene policiji neposredno nakon saznanja o štetnom događaju, a odnose se, između ostalih, na ostvareni rizik saobraćajne nezgode nakon koje vozilo nije u voznom stanju.

Prema pravnom shvatanju ovog suda, u konkretnom slučaju, za gubitak prava iz osiguranja nije dovoljna činjenica da vozilo u trenutku saobraćajne nezgode nije bilo u voznom stanju i da nezgoda nije prijavljena policiji.

Ovaj sud je ocijenio odredbu člana 6. tačka 24. Uslova o osiguranju protivnom samoj svrsi zaključenog ugovora o osiguranju i dobrim poslovnim običajima. Primjena takve odredbe bila bi u suprotnosti s načelom savjesnosti i poštenja iz člana 12. ZOO, koje je jedno od osnovnih načela obaveznog prava, a sud može po članu 143. stav 2. ZOO odbiti primjenu

² Službeni list R BiH broj 2/92, 13/93 i 13/94, Službene novine F BiH broj 29/03 i 42/11

³ Službeni glasnik BiH broj 6/06 do 9/2018

pojedinih odredaba općih uslova koje su u odnosu na drugu stranu nepravične i pretjerano stroge. Naime, uzrok predmetne saobraćajne nezgode bilo je pomicanje vozila u desno s ciljem izbjegavanja kontakta sa vozilom koje ga je preticalo, udar u ivičnjak i oštećenje desnog pneumatika, zbog čega vozilo nije bilo moguće pokrenuti. Izmjenom gume i felge vozač se, ne obavijestivši policiju, dovezao do Ljubuškog i prijavio osigurani slučaj. Ugovaratelj osiguranja je na taj način postupao sa pažnjom prosječnog čovjeka jer je ocijenio da vozilo može pokrenuti bez intervencije vučne službe ili odgovarajućeg servira, usljed čega nije bilo neophodno da obavijesti policiju. U konkretnom slučaju ugovaratelj osiguranja nije izazvao osigurani slučaj namjerom ili prevarom, niti grubom nepažnjom član 929. stav 1. ZOO, u kojem slučaju bi pravo iz osiguranja izgubio.

Takođe, mogućnost nastajanja štete u slučaju nepostupanja po članu 9. tačka 56. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja u BiH sami za sebe nisu dovoljni za gubitak prava iz osiguranja jer takva pravna posljedica ne proizilazi ni iz uslova tuženog, niti iz zakona.

Sporne odredbe uslova osiguranja u konkretnom slučaju su neprimjenjive i sa stanovišta odredaba članova 143. i 918. ZOO, jer bi u konkretnom slučaju za osiguranika bile nepravične i pretjerano stroge, što je po ocjeni ovog suda svakako slučaj u predmetnoj pravnoj stvari, posebno zbog okolnosti pod kojim se dogodila saobraćajna nezgoda i načina na koji je vozač vozilo doveo u vozno stanje.

Kako pravni stav drugostepenog suda nije podudaran sa pravnim stavom revizijskog suda izraženim u odlukama ovog suda na koje se tužitelj poziva, to je ocijenjeno da je drugostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev, te su u reviziji naznačena materijalno-pravna pitanja važna za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njihovoj primjeni i to u smislu odredbe člana 237. stav 4. tačka 2. ZPP-a, pa je reviziju valjalo dopustiti, usvojiti i drugostepenu presudu preinačiti na način kao u stavu prvom izreke ove presude temeljem odredbe člana 250. stav 1. ZPP-a.

Primjenom odredbe iz člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP-a tuženom je naloženo da isplati tužitelju iznos od 631,80 KM na ime sastava revizije jer je tužitelj uspio u revizijskom postupku. Dosuđeni iznos od 631,80 KM odnosi se na trošak sastava revizije od 540,00 KM i PDV 17% u iznosu od 91,80 KM.

Rok za izvršenje činiidbe određen je saglasno odredbi iz člana 179. ZPP-a.

Predsjednica vijeća
Snježana Malešević, s.r.